

Forslag til forespørgselsdebat om hvorvidt der er behov for at revurdere kommunalreformen (EM 2019/38)

(Medlem af Inatsisartut Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut)

Svarnotat

(Formanden for Naalakkersuisut)

Naalakkersuisut takker medlem af Inatsisartut Aqqalu C. Jeremiassen, Atassut for at rejse dette forslag til forespørgselsdebat.

Det anføres, at der nu er gået 10 år, siden strukturreformen blev gennemført. Det anføres også at tiden er ved at være moden til at have en drøftelse af reformens konsekvenser. Herunder om hvorvidt den valgte model for kommunesammenlægningerne passer for et så udstrakt land som Grønland.

Naalakkersuisut er i det daglige arbejde meget opmærksom på kommunernes forhold. Naalakkersuisut vurderer løbende strukturreformens konsekvenser.

På baggrund af strukturudvalgets betænkning fra 2005 blev Landstingslov nr. 14 af 19. november 2007 om strukturreform af den kommunale sektor vedtaget. Dermed blev kommunernes inddeling ændret fra 18 til 4 kommuner fra 1. januar 2009. Efterfølgende blev Qaasuitsup Kommunia fra 1. januar 2018 delt i to kommuner, hvorved der nu er 5 kommuner.

Udviklingen hen mod de 5 nuværende kommuner har efter Naalakkersuisuts mening været en udvikling i den rigtige retning. Naalakkersuisut mener, at yderligere opdelinger vil berøre både de enkelte kommuner og samfundet som helhed.

Debatten om strukturreformen er ikke ny. Naalakkersuisut gennemførte i 2015 i samarbejde med kommunerne en evaluering af strukturreformen. Formålet med evalueringen var blandt andet at belyse, om strukturreformens principper om en bedre og mere effektiv opgaveløsning var opnået. Der var fokus på følgende elementer:

- At der er etableret en bedre og mere effektiv borgerservice.
- At retssikkerheden er højnet.
- At borgernes adgang til det offentlige er blevet lettere.

Rapporten med evalueringen indeholder en række anbefalinger. Rapporten blev efterfølgende omdelt til Inatsisartut. Naalakkersuisut kan oplyse at dele af anbefalingerne er ved at blive realiseret, herunder ændringer af refusions- og tilskudsordninger m.v.

Naalakkersuisut er opmærksom på, at Strukturudvalgets anbefalinger fra 2005 ikke er realiseret i det omfang, man kunne have håbet på. Det gælder eksempelvis omfanget af

udlægning af opgaver til kommunerne. Selv om, denne proces på en række punkter har vist sig vanskeligere at realisere end forventet, er en række områder i de seneste år faktisk blevet overdraget til kommunerne. Således er midler til boligprogram for bygder og yderdistrikter såvel som istandsættelsestilskud overdraget til kommunerne. Det kan også nævnes, at anlægsopgaven på førskole- og folkeskoleområdet er overdraget, ligesom der arbejdes på, at selvstyrets lejeboliger kan overføres.

Naalakkersuisut ser i samarbejde med kommunerne løbende på, hvordan opgavefordelingen mellem selvstyre og kommuner bedst indrettes. Nedlæggelsen af KANUKOKA har haft en negativ effekt på koordineringen i forhold til kommunale sagsområder. Især har det været svært for kommunerne af fremkomme med fælles kommunale indstillinger til Naalakkersuisut. Naalakkersuisut vurderer det manglende samlingspunkt for kommunernes interesser og dermed den manglende forhandlingspart til Naalakkersuisut som en svaghed for kommunerne. Naalakkersuisut håber kommunerne finder en fælles kommunal løsning på problemstillingen.

Naalakkersuisut fik med Inatsisartutlov nr. 29 af 17. november 2017 om den kommunale styrelse styrket demokratiet. Det blev et krav, at kommunalbestyrelserne etablerer lokaludvalg i hver by. Dermed er det sikret, at borgerne får en reel stemme og kan være med til at præge udviklingen lokalt.

Med disse ord ser Naalakkersuisut frem til at høre medlemmernes synspunkter.